

Octombrie 1962, București. Raportul întocmit de generalul colonel Arhip Floca și adresat ministrului Forțelor Armate, general de armată Leontin Sălăjan, referitor la aplicația militară a Organizației Tratatului de la Varșovia care s-a desfășurat în Polonia și R.D.G., în perioada 5 – 10 octombrie 1962.

MINISTERUL FORTELOR ARMATE ALE R.P.R.

MARELE STAT MAJOR

„ ” octombrie 1962

Nr. N.G. 002889

Or[așul] București

STRICT-SECRET

Exemplar nr. 2

DARE DE SEAMĂ

asupra aplicației desfășurate pe teritoriul Republicii Populare Polone

1. În perioada 05 – 10.10.1962 s-a desfășurat pe teritoriul Republicii Populare Polone și parțial pe teritoriul Republicii Democrate Germane o aplicație operativă cu trupe, cu acțiune dublă, condusă de ministrul Apărării Populare al Republicii Populare Polone, denumită convențional „BALTICA – ODER”, cu tema „Organizarea și ducerea operației combinate de desant și antidesant”.

La aplicație au participat:

a. Din partea Republicii Populare Polone: un comandament de armată, o grupă operativă în rolul grupei operative „BALTICA”, un comandament de divizie de tancuri și un regiment de tancuri cu efective, un comandament de divizie mecanizată și un regiment mecanizat cu efective, un comandament de divizie de desant aerian și un batalion cu efective, un regiment de pontonieri, o divizie de aviație de vânătoare, două regimente de aviație marină, unități de nave de desant, precum și unități de asigurare.

b. Din partea Armatei sovietice: un comandament de divizie de tancuri și un regiment mecanizat cu efective, un batalion de infanterie moto (desant maritim), trei divizii de aviație, un regiment de elicoptere, unități de pontonieri, nave de desant și unități de asigurare.

c. Din partea Republicii Democrate Germane: un comandament de divizie mecanizată și un regiment cu efective, nave de desant, una companie de infanterie (desant maritim), unități de asigurare.

În total, la aplicație au participat aproximativ 32000 militari, 250 tancuri, 300 transportoare blindate, 250 avioane, 5000 mașini, precum și 105 nave (în conducerea aplicației au fost incluși 5000 militari și 1000 mașini).

Aplicația s-a desfășurat pe teritoriul Republicii Populare Polone și parțial pe teritoriul Republicii Democrate Germane, în raionul COPENHAGA, MAGDEBURG, POZNAŃ, ŚLUPSK.

2. La aplicație au participat ca invitați delegații de generali și ofițeri din: URSS, R.S.C[ehoslovacă], R.P.U[ngară], R.P.B[ulgară] și R.P.R[omână].

În desfășurarea aplicației, la două din episoadele mai importante (parașutarea unui desant aerian și forțarea râului Oder de către un regiment mecanizat din Armata sovietică), au participat și primul secretar al Partidului Muncitoresc Unit Polonez,

tovarășul WŁADISŁAW GOMUŁKA, primul ministru J. CYRANKIEWICZ, precum și alte personalități oficiale din conducerea de partid și de stat.

3. Aplicația a avut următoarea concepție generală:

Forțele de Vest, concentrându-și în secret trupele sub pretextul aplicațiilor, execută lovitură nucleară asupra Forțelor de Est și trec la ofensivă, dând lovitura principală pe direcția WITTENBERG – Nord BERLIN.

Pentru a-și asigura gruparea principală de forțe, debarcă un desant maritim „Gruparea operativă BALTICA”, având în componere două divizii mecanizate, o divizie de infanterie moto și o divizie de desant aerian. Desantul maritim s-a debarcat pe litoral în sectorul MIELNO[-UNIEŚCIE], DZIWNÓW, având un dispozitiv de luptă pe două eșaloane (D. 11 și 13 Mc. în eșalonul întâi și D. 6 I.Moto. în eșalonul doi); lărgimea sectorului de 70 km. Divizia 16 Desant Aerian s-a parașutat în raionul IŃSKO, în scopul atragerii și fixării rezervelor Forțelor de Est, pentru a asigura libertatea de acțiune grupării principale de forțe. S-a mai prevăzut desantarea unei alte divizii de desant aerian (D. 1 Ds.Aero.) în raionul CEDYNIA, în scopul cuceririi trecherilor peste râul ODER și împiedicării afluirii Forțelor de Est către linia frontului.

Forțele de Est (Frontul de litoral și Frontul BERLIN), executând lovitura nucleară asupra Forțelor de Vest, își regrupează forțele, concomitent cu lichidarea urmărilor loviturii nucleare executate de Forțele de Vest, în scopul opririi ofensivei acestora și trecerii la ofensivă pe direcția generală BRESLAU – HAMBURG.

4. Grupele de generali și ofițeri din armatele prietene invitați la aplicație au participat la următoarele activități:

a. Orientarea generală asupra concepției aplicației, făcută de șeful Marelui Stat Major al Armatei Populare poloneze. În cadrul orientării, acesta a insistat asupra faptului că la aplicație participă unități și comandanți care au luptat în cursul celui de-al doilea război mondial în această regiune. Orientarea a fost făcut în limba rusă.

b. Ascultarea hotărârii comandantului „Grupării operative BALTICA” și asistarea la îmbarcarea desantului maritim pe nave de desant. De reținut faptul că în cadrul expunerii hotărârii, comandantul „Grupării operative BALTICA” a propus ca pentru asigurarea acțiunilor de luptă ale desantului maritim să se creeze, cu mijloacele eșalonului superior, o zonă de incendiu pe o suprafață de aproximativ 13000 m.p., fiind necesară folosirea a 432 bombe cu napalm. De asemenea, a propus crearea unei zone infectate radioactiv pe o lungime de 200 km și lărgime de 30 km. Ambele propuneri nu au fost aprobate, iar la critică s-a arătat că executarea acestor măsuri ar fi dus la îngreunarea acțiunilor de luptă ale trupelor proprii.

Îmbarcarea desantului maritim s-a făcut în bune condițiuni, organizat și în timp scurt.

c. Desantarea din elicoptere a unui desant tactic de valoarea unui batalion, în scopul asigurării acțiunilor de luptă ale desantului maritim. Desantarea s-a executat cu 6 elicoptere Mi-6 și 33 elicoptere Mi-4. Debarcarea desantului aerian și trecerea la executarea misiunilor de luptă s-a făcut într-un timp extrem de scurt. S-a scos în evidență posibilitățile mari ale elicopterelor Mi-6 (pot transporta 3 GAZ-69, 70 militari, viteza 220 km/oră).

d. Debarcarea unui desant maritim de valoarea unui regiment de infanterie maritimă (corect: marină – n.n.). S-au debarcat 1200 militari, 10 tancuri T-54, 8 tancuri plutitoare.

Debarcarea s-a executat după o pregătire de foc cu întrebuințarea armei nucleare, în patru valuri. În primul val au fost desantate subunități de cercetare și pionieri, în valul al doilea tancuri plutitoare și tancuri T-54, în valul al treilea subunitățile de infanterie, iar în ultimul val statul major al regimentului, subunitățile de artilerie și tancuri.

e. Acțiunea a trei vedete torpiloare pentru ocuparea unui port.

f. Desantarea unei divizii de desant aerian în raionul IŃSKO.

S-a desantat real statul major al diviziei, un batalion de desant cu efective, două conduceri de batalion și subunități de deservire.

Desantarea s-a executat prin parașutare, în trei valuri. Acțiunea desantului după parașutare a fost bine organizată și condusă.

În continuare, s-a prezentat introducerea în luptă a unei divizii de tancuri cu misiunea de a distruge desantul aerian inamic.

Real a acționat un regiment de tancuri. Activitatea s-a desfășurat în poligonul DRAWSKO POM (corect: Drawsko Pomorskie – n.n.). S-au executat trageri reale cu artileria din poziții acoperite și prin trageri directe, trageri cu o companie de tancuri la distanța maximă, precum și bombardamente reale de aviație.

Caracteristic este faptul că marcarea focului a fost nereală, neținându-se seama de posibilitățile de foc pe care divizia de tancuri le avea la dispoziție; acest lucru a fost scos în evidență ca un factor negativ de către mareșalul Greciko.

g. Forțarea din mișcare a râului ODER de către un regiment mecanizat sovietic.

Forțarea s-a executat într-un singur val pe mijloace de desant moderne (tancuri plutitoare, transportoare BTR-50 P, tancuri amenajate pentru trecerea pe sub apă).

Batalionul de tancuri al regimentului a forțat râul pe sub apă pe trei trase (fiecare companie pe o trasă). Regimentul a trecut cu toată tehnica pe malul de est al râului ODER în 25 minute.

Pentru asigurarea forțării a fost desantat cu elicopterele un desant aerian tactic de valoarea unui batalion (s-au întrebuințat 27 elicoptere Mi-4 și 6 elicoptere Mi-6).

f. Ultima acțiune prezentată în cadrul aplicației în ziua de 07.10.[19]62 a fost desfășurarea și atacul din mișcare al unei divizii de infanterie moto din Armata Națională Populară a R.D.G. Real s-a urmărit desfășurarea și atacul unui regiment.

5. În ziua de 08.10.[19]62, delegațiile armatelor prietene au vizitat șantierul naval din STETTIN¹, un regiment de tancuri și unul mecanizat din D. 11 Tc., care, mai puțin un regiment de tancuri, este dislocată complet în orașul STETTIN.

Ambele regimente dispun de cazărmi moderne, încăpătoare și bine întreținute. Au o bună bază materială, dispunând de săli de specialitate, precum și de poligoane în imediata apropiere a cazărnilor. Ni s-a prezentat în mod deosebit o instalație de lansare pentru antrenamentul rachetiștilor (R. 11), precum și instalații pentru antrenamentul tanchiștilor pentru trecerea tancului pe sub apă.

---

¹ În limba poloneză, numele orașului respectiv este scris sub forma „Szczecin”.

Instalația de lansare pentru antrenamentul rachetiștilor [antitanc] este fabricată de polonezi și din datele primite rezultă că costă aproximativ 750000 zloți.

Întreaga tehnică de luptă a celor două regimente vizitate este adăpostită în remize de zid închise.

În după amiaza zilei s-a organizat o plimbare cu vaporul pe râul Oder și s-a vizionat un spectacol dat de ansamblul artistic al armatei populare poloneze, care s-a bucurat de succes. Nou în desfășurarea spectacolului a fost faptul că acesta s-a desfășurat într-un mod dinamic, fără pauze, nefăcându-se prezentarea fiecărui număr din program, așa cum de altfel se procedează.

6. În ziua de 09.10.[19]62, delegațiile au fost primite de către președintele Sfatului popular al voevodatului STETTIN. Cu această ocazie a fost decernată medalia orașului STETTIN, precum și o insignă de prieten al orașului, tovarășilor: mareșal Greciko A.A., generalilor de armată [Piotr I.] Batov și [Ivan I.] Iakubovski și viceamiralul Oriol.

În continuare a avut loc un miting cu trupele participante la aplicație, care au fost adunate într-unul din parcurile orașului și dispuse în ordinea: trupe sovietice, germane și poloneze.

Raportul a fost dat de către comandantul armatei poloneze care a participat la aplicație.

După primirea raportului, ministrul Apărării a trecut în revistă trupele, după care a rostit o scurtă cuvântare (cuvântarea a fost retransmisă în limbile rusă și germană). A urmat cuvântul primului secretar al Partidului Muncitoresc Unit Polonez al voevodatului STETTIN.

Din partea armatei populare poloneze s-a dăruit trupelor sovietice și germane câte un steag, iar președintele Sfatului voevodal a decorat drapelele trupelor sovietice, germane și poloneze cu medalia orașului STETTIN.

După amiază, între orele 15.00 la 16.45, a fost organizată trecerea pe străzile orașului a trupelor participante la aplicație. Trupele au trecut în ordinea: sovietice, germane și poloneze. S-a trecut în coloană pe o singură mașină (mașină de luptă). În deschidere au trecut elicopterele (27 Mi-4 și 6 Mi-6), după care trupele terestre și aviația (în tot timpul cât a durat trecerea coloanelor, aviația a evoluat în aer). Este necesar de remarcat faptul că trecerea trupelor nu a fost în detaliu organizată, fiind multe lipsuri în ceea ce privește viteza de marș (neuniformă, ca la trupele sovietice foarte mare – 40 km/oră), distanțele dintre mașini, ținuta militarilor, ordinea de trecere etc. Din cauza blocării circulației, trecerea trupelor nu s-a desfășurat cum era planificată inițial și a fost întreruptă.

7. Critica aplicației s-a desfășurat în ziua de 10.10.[19]62. În cadrul criticii, șeful Marelui Stat Major al armatei populare poloneze a expus în decurs de 30 de minute concepția aplicației și modul de desfășurare, după care timp de două ore ministrul Apărării a făcut analiza problemelor mai importante și aprecierea participanților.

La începutul expunerii sale, ministrul Apărării a adus un salut mareșalului Greciko și delegațiilor care au participat la aplicație, după care a făcut o scurtă apreciere asupra situației politice internaționale.

În expunere s-a referit la următoarele probleme mai importante:

a. Conducerea trupelor, care la aplicația respectivă a constituit o problemă de bază datorită faptului că au participat trupe din trei armate, precum și a distanțelor mari care au existat între marile unități participante. Conducerea trupelor a mai fost afectată și de faptul că inamicul, executând lovitura inițială cu întrebuintarea masivă a armei nucleare, a îngreunat conducerea și regruparea forțelor, care a trebuit să se execute concomitent cu lichidarea urmărilor loviturilor nucleare. S-a insistat asupra necesității unificării sistemului de conducere în cadrul armatelor țărilor participante la Tratatul de la Varșovia, asupra cunoașterii limbilor străine (în special limba rusă).

b. Acțiunea desantului maritim – s-a scos în evidență necesitatea ca acesta să acționeze pe direcții, cu hotărâre și impetuozitate. Ritmul planificat de către comandantul grupei operative Baltica, 100 km în 24 ore, a fost exagerat; normal și relizat a fost de 50-60 km în 24 ore.

În acțiunile de luptă ale desantului maritim este indicat să se folosească pe scară largă detașamentele înaintate, precum și desantul aerian.

c. Operația antidesant – s-a scos în evidență faptul că în organizarea și ducerea operației antidesant nu este indicat să se concentreze trupe pe litoral, ci în adâncime pentru a avea posibilitatea de manevră și acțiune acolo unde situația cere. În cadrul ducerii operației antidesant, rolul hotărâtor îl are arma nucleară, care întrebuintată cu pricepere și oportun poate asigura succesul. (Indicat este folosirea armei nucleare asupra desantului maritim pe timpul îmbarcării acestuia pe navele de transport desant sau dacă acest lucru nu a fost posibil atunci, în momentul debarcării lui).

d. Forțarea cursurilor de apă – specific în cadrul acestei aplicații a fost faptul că trupele au forțat un curs lat de apă în adâncimea dispozitivului operativ propriu. Din aceasta s-a tras concluzia că este necesar ca trupele să fie în permanență gata să execute forțarea cursurilor de apă.

Făcând aprecierea comandanților, ministrul Apărării a arătat că toți comandanții și statele majore participante la aplicație s-au achitat de sarcini. În mod deosebit a arătat că și-a îndeplinit în bune condițiuni sarcinile comandantul și statul major al diviziei sovietice.

Referindu-se la munca politică desfășurată în cadrul aplicației, a apreciat-o ca corespunzătoare.

Un element nou în această direcție l-a constituit faptul că în cadrul aparatului politic a lucrat o grupă de psihologi din Academia militară politică a armatei poloneze.

În cuvântul său, Comandantul Suprem al Forțelor Armate Unite, mareșalul Greciko A. A., s-a declarat deplin de acord cu critica făcută de ministrul Apărării, după care a făcut o scurtă apreciere a situației politice internaționale, scoțând în evidență faptul că armatele țărilor participante la Tratatul de la Varșovia trebuie să-și întărească continuu capacitatea de luptă, pentru a fi în măsură să dea riposta convenită oricărui agresor și aceasta nu pe teritoriul propriu, ci pe teritoriul agresorului.

Referindu-se la problema pregătirii operative a generalilor și ofițerilor, a arătat că este necesar să se studieze cu atenție teatrul de acțiuni din nord-vestul Europei, acesta având o importanță deosebită, deoarece ducerea unor acțiuni de luptă ofensive hotărâte pe această direcție și distrugerea trupelor NATO din flancul stâng va ușura acțiunea pentru distrugerea grupării principale a blocului NATO din centrul Europei.

Mareșalul Greciko a apreciat că aplicația s-a desfășurat la un nivel corespunzător și a avut o serie de părți pozitive (înțelegerea justă de către generali și ofițeri a caracterului războiului modern, acțiunea bună a tanchiștilor și vitezele mari realizate – 15-20 km/oră –, forțarea în scurt timp a unui curs lat de apă, etc.).

Ca lipsuri mai importante a scos în evidență faptul că trebuie să se acorde o atenție deosebită păstrării secretului operației de desant maritim, să se facă un plan detaliat al mascării operative, îmbarcarea desantului să nu se facă numai în porturi, iar distanța dintre punctele de îmbarcare să fie mare (20-50 km).

În legătură cu întrebuintarea diviziei de desant aerian pentru lupta de apărare împotriva unei divizii de tancuri, a apreciat-o ca neindicată. Desantului aerian este indicat să i se dea misiuni de luptă active (distrugerea armamentului racheto-nuclear, cucerirea unor obiective importante etc.).

De asemenea, a scos în evidență ca parte negativă faptul că între executarea loviturilor nucleare și începerea acțiunilor de foc ale artileriei au fost lăsate pauze (3 și 7 minute).

A criticat modul de acțiune al aviației, arătând că folosirea acesteia s-a făcut după un plan înainte stabilit de direcție; cel mai indicat mod de acțiune al aviației de front este executarea bombardamentelor prin cabrare sau picaj, și nu orizontal, cum s-a procedat la aplicație.

În ceea ce privește marcarea focului, a arătat că s-a făcut risipă de material și nu s-a ținut seama de realitatea câmpului de luptă. Astfel, marcarea focului a fost făcută pe fronturi înguste, fără adâncime, creând o impresie nereală.

S-a urmărit să se facă o marcarea de efect, fără a se ține seama de posibilitățile mijloacelor de foc din apărarea marilor unități și unităților.

Referindu-se, în încheiere, la problema conducerii trupelor, mareșalul Greciko a subliniat necesitatea ca, în continuare, atât C.F.A.U., cât și armatele țărilor participante la Tratatul de la Varșovia să continue studiul pentru găsirea unor metode cât mai bune care să asigure conducerea trupelor.

În concluzie, mareșalul Greciko A.A. a arătat că aplicația și-a atins scopul, contribuind la desăvârșirea pregătirii de luptă și politice a armatelor țărilor participante și la întărirea prieteniei și colaborării dintre acestea.

8. În cadrul aplicației noastre este necesar să se urmărească:

- executarea îmbarcării desantului maritim din mai multe puncte de îmbarcare, dispuse la distanțe mari unele de altele (20 km) și din afara porturilor;
- întocmirea unui plan al mascării operative;
- fixarea raioanelor de rezervă pentru debarcare;
- acțiunea aviației să fie condusă de către grupele operative de aviație și executarea bombardamentelor să se facă din cabraj sau picaj;
- marcarea focului să se facă ținându-se seama de posibilitățile reale ale mijloacelor de foc ale marilor unități și unități în fâșia cărora se execută marcarea; marcarea să nu se facă numai în fața frontului unității respective, ci și pe flancuri și în adâncime;
- să se stabilească ordinea și ținuta (aceeași) pentru toate trupele participante la paradă;

- pregătirea de artilerie [să se execute] imediat după loviturile atomice.

ADJUNCTUL MINISTRULUI FORȚELOR ARMATE

ȘEFUL DIRECȚIEI PREGĂTIRII DE LUPTĂ

General colonel

Floca Arhip

Arhivele Militare Române, fond D, dosar V/2, volumul 3 b, f. 193 – 203.